

A PAGE FROM SHAH MUHAMMAD'S JANGNAMA

(੨੧)

ਸਾਹਮਹੰਮਦ

ਸਾਹਮਹੰਮਦਾ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਗੋਰਿਆ ਦੇ ਵਗਾਨਿ ਸੁਆਲੁ ਖਿਰੋੜ
 ਸੁਦੇ ੯੦੭ ਪਏ ਬਾਜਾ ਵਿਓਹੋ ਇਕੋ ਫੇਰ ਫਾਟੁ ਗਾਸੀ ਸਤੇ ਜਿਥੇ
 ਸੀਚਾਰ ਸਾਰੀ ਕੁੰਡਲ ਘਤਿਆ ਫਗਕਮਾਨ ਗੇ ਸੇ ਬਨੀਆਨ
 ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਆਰੀ ਭੁਜਾ ਸਿੰਘ ਸਦਾਰ ਪੁਲ ਫਰਦਿ
 ਤੁਆਰੀ ਨੇ ਸਕੇ ਜਾਇ ਏਹ ਫੇਰ ਜਾ ਰੀ ਸਾਹਮਹੰਮਦ ਮਰਨ ਸ
 ਹੀ ਦੋਹੇ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਨ ਨ ਕਰਨ ਗੇ ਫੇਰ ਖਿਆਰੀ ੯੪ ਜੀਗਾ ਹੀ
 ਦਪੰਜਾ ਬਦਾ ਹੇ ਨਲਗਾ ਦੇ ਵ ਬੁਦ ਸਾਹੀ ਫੇਰ ਜੁਗੀਆ ਨੀਆਂ ਮੁ
 ਜਹੋ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਤਾ ਮੁਲ ਪਾਏ ਜੇਹ ਨੀਆ ਖਾਲ ਸੇ ਨੇ ਤੇ ਗਮਾਰੀ
 ਆਨੀ ਸਦੇ ਆਦ ਮੀ ਗੋਲਿਆ ਨ ਲਓ ਡੁੰਡ ਨਾ ਬੀ ਲੁ ਓ ਦੇ ਸ
 ਏ ਅੰਬਾਰੀ ਆਨੀ ਸਾਹਮਹੰਮਦਾ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਬਾਜੇ ਫੇਰ
 ਜਤ ਕੇ ਅੰਤ ਹੁੰ ਗਾਰੀ ਆਨੀ ੯੫ ਕੇਈ ਸੂਰਮੇ ਮਾਰ ਕੇ
 ਮੇਏ ਓ ਬੇ ਜਿਨਾ ਹੁੰ ਬਕੀ ਤੇ ਤੇ ਗਾਨੀ ਗੀਆ ਦੇ ਚਾਹਿ ਦੇ ਪੇਰ ਕੇ
 ਵਿਚ ਦਰੀਆ ਓ ਡੇ ਬੇ ਫਰ ਰੇ ਮਾਰਿ ਓ ਨੇ ਤੇ ਪਾ ਚੀ ਗੀਆ ਦੇ ਕ
 ਹ ਦੇ ਨਕ ਰੀ ਕ ਸ ਨੂੰ ਅਸੀ ਕੀ ਤੀ ਆ ਖੇ ਲੰਗ ਕੇ ਜਾ ਬੀ ਆ ਸੀ
 ਗੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਹੰਮਦਾ ਰੋ ਬੁਨਾ ਫੇਰ ਲਿਆ ਦੇ ਜੁ ਪੋ ਵਿਚ
 ਜੇ ਨ ਲਾ ਫਿਰੀ ਗੀਆ ਦੇ ੯੬ ਕੇਈ ਮਾਏ ਦੇ ਪੁੰ ਤੁ ਸੀ ਮੇਏ ਓ
 ਬੇ ਜੀ ਨੇ ਲਗੀ ਆ ਤੇ ਜ ਕੁਟਾਰੀ ਆਨੀ ਸਿਨਾ ਛੇ ਵਾ ਨੂੰ ਵੀ ਰ
 ਨਾ ਮਿਲੇ ਮਰ ਕੇ ਪਈ ਆ ਰੇ ਦੀ ਆ ਫਿਰ ਨਾ ਵਿਚ ਰੀ ਆਨੀ
 ਚੰਗੇ ਸਿਨਾ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਮੇਏ ਵਾਲੀ ਪੁਲੇ ਵਲ ਪੋਟ ਨ ਲਿਟ ਕ
 ਲੀ ਆਨੀ ਸਾਹਮਹੰਮਦਾ ਬਹੁਤ ਸਰਦਾਰ ਮਾਰੇ ਪਈ ਆ
 ਰ ਜ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਗਾ ਬਾਰੀ ਆਨੀ ੯੭ ਲਿਖ ਜਾ ਤੁਰ ਤੁ ਪੇ ਗਾ ਮ
 ਰ ਨੀ ਸਿੰਦ ਕ ਚ ਕੇਈ ਤੁ ਜ ਨੇ ਦੇ ਰ ਨੀ ਲਾ ਫ ਵ ਜੀ ਰਾਹਿ ਦੀ
 ਫੇਰ ਦਾ ਕੋ ਰੇ ਇਲ ਨੇ ਕੇਈ ਕਾ ਬੁਠ ਸੀ ਬਰਾ ਰ ਨੁ ਆ ਵ ਨੀ
 ਜੀ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਤ ਬ ਤੇ ਤੁ ਸੀ ਰ ਜ ਪਾ ਚਿ ਵਿਚ ਲਾ ਹੋ ਰ ਦੇ ਫੁ

KAPUR SINGH'S SPEECH AT THE AKAL TAKHT

ਉਹੀ ਗਿਰੀ ੮੩॥

ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਮਲੀ ਕਮੇਲੀ, ਉਪਨਖਤ ਮਜਦੀ।

ਮਾਂਜ ਸੀ ਮਕਾਲ ਤਖਤ ਟੁੱਕੇ ਨੇ
 ਸਮਾਨ ਤੇ ਪਈ ਸੰਤੁ ਪੰਥ ~~ਦੇ~~, ਸੁਰ
 ਮਰਦਮ ਕਰਕੇ, ਪੁਰਾਨੁ ਰੀਤੀ ~~ਕਈ~~,
 ਉਸ ਤੂੰ ਜੇ ਮੈਂ ਅਪਣੀ ਜਗਤਾ ਦਾ

ਸਮਰਥਨ ਸਮਝਾਂ ਤਾਂ ~~ਦੇ~~ ਪੈਰ ਮਗਿਆਨ
 ਹੋਵੇਗੀ। ਮੰਤ੍ਰ, ਬੁੱਧੀ ਬਲੁ ਜੀਏ, ਬੱਤਾਰੀਏ,

ਰਿਆਸਮੇ, ਕੇਵਲੁ ਗੁਰਪੰਥ ਦੇ ਜੇਜੇ ਕਰਦਾਰ
 ਬਰਦ ਈ ਸੇਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਹਵਾਨੁ

ਤੂੰ ਨੇ ਸਰਲ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਠ ਸਿਖਿਲਿਮ ਮੰ
 ਦੀ ਸਰਹੰਚ ਪਈ ਸੀ ਮਕਾਲ ਤਖਤ ਮਾਠ

ਈ ਟੋਈ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਥ ~~ਦੇ~~, ਟੁੱਕੇ
 ਪਰਦਾਰ ਕਰਦੇ ਈ ਮਤੇ ਮਸੇਲੁ ਮਰੇਯ।

ਠੇ ਬਖਸ਼ ਦੇਣਾ, ਗੁਰਪੰਥ ਦੇ ਗਰੀਬ ਭਿੰਡਾ
 ਖਿਰਦ ਦੇ ਲੁਖਵਿਰ ਤਾਂ ਜੇ, ਪਰ ਟੁੱਕੇ

ਰਿਸੇ ਤਰਾਂ ਤੇ ~~ਮੰ~~ ਗਤਾ ਜਾ ਅਪਿਥਾਰ
 ਠੇ ਸਰਬ ਕਰੀ ਵਿਕੀ ~~ਮਾ~~ ~~ਬਰਕਾਤੀ~~।

ਮੇਰ ਵੱਠੇ ਤਿਹ ਤੇ ਮੇਰਿ ਜਾਹਿ
ਗਮੀਬ ਰਿਹਾ ਮ ਤ ਏਕਰ ਤੇ ਮੈ

ਕਮ ਮੈ ਤਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕ੍ਰਿਮਿ ਸਿੱਕਾ ਗਾ ਤਿੱਕ
ਗੁਰੇ ਕਹਿਣ ਕੋਲੋਂ ਈ ਜਮਾ ਇਸ
ਅਕਸਰ ਉਤੇ ਕਰ ਲੈ ਈ ਮਾਇਏ

ਸਿਮ ਪੰਥ ਈ ਪ੍ਰਤਿਨਿਪਤਾ
ਦਾ ਦਾਈਆ ਰਖਣ ਵਾਲੀ ਸੁਮਈ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਇਸਦੇ
ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ, ਸੁਮਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ
ਅਤੇ ਇਸ ਈ ਮੈਂਬਰ, ਦੋਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ
ਦੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ, ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸੁਮਈ
ਅਤੇ ਸਾਹਿਬ— ਸਿੱਕਾ ਜਾਣ ਬਰ ਹਰਦ
ਮਾਲਮ— ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤੇ
ਬਰਦਾਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਤੂੰ ਇਸ ਸੇਵੇ
ਉਤੇ ਦੇ ਬਰ ਕੁਬਰ ਕਹਿਣ ਦਾ
ਬਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ, ਜੇ ਮੈਂ ਉਸਲਾ ਕਰ
ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਵਲ ਇਹ ਇੱਕ
ਕੇ ਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਗਾਂ, ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਧਾਨੀ

ਪੰਖ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਰਿਪਕ
 ਇਥ, ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਕੇ ਮੰਚ ਬੋਲਦ
 ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਦੀ
 ਮਾਰੀ ਜਿੰਨੇ ਪਹੁੰਚਾਣ ਸੁ, ਅਤੇ ਪੰਖ
 ਦੇ ਰਿਮਾਣੇ ਤੇ ਰਿਮਾਣੇ ਸੰਦਰ ਉੱਤੇ, ਤੀ
 ਇਸ ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧ, ਗੁਰਮਾਸੇ
 ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕੋਈ ਹੈ।

ਗੁਰਮਾਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ (ਜੀ)
 ਗੁਰੂ ਮਾਸੇ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
 ਜਾ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧ ਕੋਈ ਕਦਮ ਤੀ, ਅਸਿਮਤ-
 ਅਸਿਮਤ ਤੇ ਕੇ ਜਾ ਬੁਝਮਤ, ਸੁਰਮਤ ਮਾਰ
 ਦਾ ਸਹਾਗ ਕੇ ਕੇ ਚਕਰੇ ਹਨ, ਤਦ ਉਹਨਾਂ
 ਦਾ ਇਹ ਕਦਮ ਪੰਖ ਦੇ ਅਤੇ ਪਹਮ ਦੇ
 ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜੱਗੀ ਹੀ ਗਿਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਏ
 ਉਸ ਕਦਮ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫਤਾ ਕੋਈ ਪੜੇ ਥੀਰ
 ਸਕਤੀ ਜਾ ਇਸਕਤੀ ਕਰੇ। ਇਹ ਕਦਮ
 ਕਦਾਬਿਤ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਕਾਲ ਪੰਥਕ ਹਿੱਸੇ ਇਥ
 ਗੁਰਮਤ ਮਾਰਕੁਲ ਜਾ ਪ੍ਰਮੇਸਾ ਯੋਗ ਕਰੀ
 ਸੁਰਮਤਿ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸੁਝਣ
 ਵਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚ ਕਾ ਇਥ ਜਗਤ ਇਸ ਵਾਰ

ਈਸ਼ਾਂ ਰੁਜ਼ਾਈ ਵਿਖਾ ਇਸ ਮਚਈ ਨੂੰ
 ਭੁੱਲ ਕੇ ਅਗੇ ਜੀ ਅਸੀਂ ਅਖਈ
~~ਅਤੇ ਅਖਈ ਗਈਆਂ ਬਹੁਤ~~
 ਗਈ ਕਰ ਕੱਢੇ ਜਾਂ। ਇਸੇ ਗਾਹ ਲਿੰ।
 (ਉਹੇ ਜਾਣ) ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਏਥੇ ਡਿੱਬੇ,
 ਵੇਜੋਂ ਜਗਨਾ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਜੀ
 ਕਰਣਾ ਕਰਦੇ ਜਾਂ, ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਲਾਭ
 ਤਿੰਨ ਕਾਲ ਖੁਪਤ ਕਰੀ ਕਰ ਕਰਦੇ।
 ਪੈਸ਼ ਦੀ ਮੈਰਿਰ ਮਕਤੀ ਦੇ
 ਸਰਕਾਲੂਕ ਜੋ ਪਾਲਸਾ ਜੀ ਕੇ ਕੋਲਕਾ
 ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਿਚ ਮੀਨਤ,
 ਆਜਾਦ ਪੈਸ਼ ਦੇ ਸਿਮਾਲੇ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ
 ਕੇ, ~~ਕੋਈ ਕੋਈ ਆਂ ਕਰਦੇ~~, ਨਿਗੁਣੇ ਡਿੱਬੀ
 ਤਿੰਨ ਈ ਖੁਪਤੀ ^(ਫਲ) ਪੈਸ਼ ਦੀ ਅਗਾਥ
 ਸਕਤੀ ਤੇ ਪੈਸ਼ ਈ ਮਜੀ ਮੰਜਲੂ
 ਨੂੰ ਕੁਸਟ ਕਮਟ ਕਰਕੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ
 ਰਹਿੰਗੇ ਤਦ ਤਿੰਨ ਵੇਖੋ ਡਿੱਬੇ ਈ।
 ਜਗਕੀ ਖੁਆਰ ਜੀ ਹੋਣਗੇ ਸਥਾਈ
 ਖੁਪਤੀ ਕਰ ਕਰ ਕਰੀ ਸਕਣਗੇ।

(41)

ਤੇ ਜਗਤ ਪਰਿਪ

ਮੇਰੀ ਜੀਤਮਾ ਦੇ ਮਗਲ ਵੱਲੀ
~~W.H. Auden~~ ਟ. ਜ: ਆਡੇਨ (W.H.
 Auden), ਜਿਸਦੇ ਵਿ ਮੀਤਾਂ ਵਿਨਾਂ ਵਿਖ
 ਜੀ ਦੇ ਗੱਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦਾ ਵਾਹ-ਵਾਹ
 ਹੈ :

Those who will not reason,
 Perish in the act.

Those who will not act,
 Perish for that reason.

(ਜਿਹੜੇ ਬੱਧੀ, ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਚੀਪਰ ਦੀ
 ਕਮਰੀ ਵਿਖ ਨਹੀਂ ਤੁਰਦੇ, ਉਹ ਜਗ ਵਿਖ
 ਜੀ ਵਿਰਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੋ ਕਰਮ-
 ਸ਼ੀਲ ਤਾਂ ਤਿਆਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸੇ
 ਕਾਰਨ ਜੀ ਅੱਪਮ ਗਈ ਹੋ ਖਾਧਤ ਹੁੰਦੇ
 ਹਨ।) ਤਦ ਅਲਮਾਰ ਸਾਰਿਕ ਹਸਮ
 ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਆਦਮ ਖਾਲਸੇ ਹੋ ਜੀ:

"ਪੈਰਮ ਪਾਮ ਕਰਾਇ ਇਹ ਤਰ,
 ਬੁਧਿ ਮ ਚੀਪਰ ਜਿਹੇ ਤਿਆਗੇ।"

ਜਿਹੜਾ ਗਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਕੁਟਲ
 ਇਤਕਰੇ, ਇਸ਼ਟਾਮ ਘਾਤ ਅਤੇ ~~ਕਿਸੇ~~ ^{ਮਿਸ਼ਨਰੀ}
 ਰਿਆਇ ਪੱਖਤੀ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ
 ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਉਹੋ ਵਾਕੁਲ ਉਚ ਭਿਆਇ
 'ਮਾਠਿ ਮਾਂ' ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਕੇ ਸਮੇਂ
 ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰਧ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਏ
 ਤੇ ਜਾਏਗਾ ਅਤੇ ਰਘੁਪਤੀ ਕਪੂਰ ਦੇ
 ਹੱਥ ਵਿਚ, ਤਦ ਉਹ ਗਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ
 ਸਥਿਰ ਰਹਿ ਕੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ^{ਅਤੇ ਉਹੋ ਵਾਕੁਲ ਵਿਚਰੇ}
 ਉਹ ਕਲ ਮੱਤ, ਗੁਰੂ ਮਾਂ ਵ। ਉਪਦੇਸ਼
 ਤੇ ਰਹੁਮਾਈ ਮਨੁਖ ਮਾਤੁ ਕੁਝ ਹੈਂ
 ਅਤੇ ਇਸੇ ਵਿਚ ਹੋ ਸੰਦੇਹ ਹੈ ਅਤੇ ਨ
 ਸੰਸਯ।

ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਦਰ ਸੱਚੇ ਕਾ ਤੇ ਕੁਝੀ ਅਠ ਤਾਠ
 ਕਾ ਕਾਠੀ ਸਿੱਖ ਤਿਨਾਂ ਮੈਂਦਿ ਮਾਂ ਕਾ ਵਿਆ
 ਮਾਰਨਾ ਜੇ ਆਪ ਮਾਰੇ ਗੋਬਿੰਦ।

^{ਅਤੇ ਅਪਣੇ ਖੁਦ ਕੁਝੋ ਮੁਕਤਾ ਦੇ ਮੁਕਤੀ ਮਾਂ ਦੇ} ਗੁਰੂ ਰੁਪੀ ਸੁਕਨ ਦੀ ਸੰਸਾਰੀ
 ਇਸੇ ਤਰਨ ਤੇ ਬਰੀਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਠਾ

ਮਿਖ ਪੈਖ ^{ਮਠ} ਆਮਾਡੇ ਟੰਕ ਭਰਤ
 ਟੁਟਕ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਦਾ ਜੀ
 ਕੁਝੀ।

ਮਨੇਕ ਗੁੰਝ ਵਿਚਾਰ ਦੇ,
 ਇਹਿਆ ਪੈਖ ਕੇ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ
 ਨੂੰ ~~ਪੁਕ~~ ਕੇ ਅਤੇ ਟੀਰਘ ਬਿੰਤਰ
 ਉਪਾਤ ਮੇਂ ਸਿਖ ਮਿੰਟ ਉਤੇ ਪੁਸਿਆ
 ਜੇ, ਇਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਨਿਰੂਪਣ ਹੀ
 ਮੇਂ ਅਜ ਇਥੇ ਵਰਤ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਕੀਤਾ
 ਜੀ।

ਸਾਰੇ ਹਾਜਰ ਪ੍ਰਤਿਮਟ ਮੱਜ ਦਾ ਕੋਲੇ
 ਮੇਂ ਅਪਣੀਆਂ ਤਿਹ ਤਾਈਆਂ ਕੁਈ ਖਿਆ
 ਦਾ ਯਾਦਕ ਜੀ॥

ਕੁਪੁਸ਼ ਬਿਧ
 ਕੁਸ਼ਰ ਪੁਕਸਰ ਮਾਠ ਮਿਖਿਸਮ
 ਕੁਮਿਠਤ ਸਰ
 ਤੇ ਅਕੁਤਰ ਤੇ ਕੋਸੀ॥

THE ANANDPUR SAHIB RESOLUTION

Anandpur Sahib Resolution

Whereas the Sikhs of India are a historically recognised political nation ever since the inauguration of the Order of the Khalsa in the concluding year of the 17th Century, and

Whereas this status of the Sikh nation has been ^(internationally) recognised and accepted by major powers of Europe and Asia to ~~roll~~, France, England, Italy, Russia, China, Tibet, Persia, Afghanistan, Nepal and the Company of Bahadur, Fort William, Calcutta, till the middle of the 19th Century, and again, by the outgoing British ~~and~~ and the Indian Congress and the Muslim League of India in the middle of the 20th Century, and

Whereas the ^{brute} majority ⁱⁿ ~~of~~ India, in 1950, have imposed a Constitutional arrangement in India which denudes the Sikhs of all characteristics of their political identity and cultural particularity, thus ~~subverting~~ liquidating the Sikhs politically and exposing them to spiritual death and cultural decay leading inevitably to submergence and dissolution into the British sea-waters of Hinduism, and

Whereas, the Sikhs have been thus shackled and imprisoned in cynical repudiation of ^{of solemn} commitments and public promises earlier made to the Sikhs while the Sikh representatives in the Constituent Assembly, in 1950, refused

to become a consenting party to these constitutional arrangements and declined to affix their signatures to the official copy of the Constitution Act, the Shiromani Akali Dal, in the name and on behalf of the Sikhs,

Proclaims that the Sikhs are determined, by all legitimate means, to extricate and free themselves from this degrading and death-dealing situation so as to ensure firmly their honourable survival and ~~submerge their~~ inherent dignity in India, and their birth right to influence meaningfully the main stream of World-history. The Sikhs, therefore,

Demand, justly, that an autonomous region in ^{the} north of India

should be set up forthwith
 wherein the Sikh interests
 are constitutionally recognised
 as of primary and special
 importance, as the fundamental
state policy,

Secondly that this auto-
 nous region, should include the
 present Indian Punjab, Haryana,
~~the Districts of Haryana~~
~~the Districts of Haryana~~
 and the Jangarh District
 of Rajasthan, ~~the~~ thus bringing
 main contiguous Sikh populations
 and traditional Sikh habitats
 within this autonomous Sikh
 region, as an integral part
 of the Union of India, and
Thirdly, this Sikh Autonomous
Region may ~~be empowered to~~
 frame its own internal Constitution

The Punjab State of 1956
 was formed by the merger of
 the States of Punjab, Haryana,
 Rajasthan and West Bengal
 into the Union of India.

on the basis of having all powers to and for itself except, Foreign Relations, Defence, Currency and general Communication. ~~It is to remain~~ as subjects of ~~the~~ the federal Indian government.

महि लम न पाउण
मठ पाकि उर मरि

LETTER OF MASTER TARA SINGH WRITTEN FROM DHARAMSHALA JAIL

Dharamshala Jail

My dear Sardar:

You know there are some cases against me at Amritsar & Jullundur. Besides these, I wish to file some defamatory ^{cases} of which I wrote to you in my last letter. I am not sure how this can be done. Election petition is to be fought by S. Anwar Singh under your guidance. I want to see Anwar Singh also to come to see me immediately but have heard nothing from him.

The case against S. Anwar Singh and some against some other persons responsible for fake conversion, husband-ribe etc. to be filed etc. Your advice is needed. Where when we meet

is necessary here. It appears it snowed in near mountains near here. See S. Anwar Singh immediately, if you can't come. I shall explain to him everything & he will then see in position to consult you.

Yours sincerely
Tara Singh
Master

28.11.1960

Signature of Censoring Officer

Date

Name of sender

28.11.1960

Tara Singh

Copy forwarded to S. Anwar Singh's office.

GOVERNOR'S LETTER TO MASTER TARA SINGH

Personal.

RAJ BHAVAN,
CHANDIGARH.

October 5, 1959.

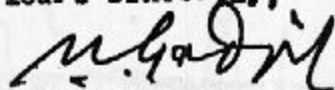
My dear Master Ji,

I have your letter of 2nd October, 1959 with which you have sent copy of letter addressed by you to Pandit Jawahar Lal Nehru.

2. All I can say is that every effort is being made to expedite the proceedings. I thought I would not be called upon to give decisions on points of procedure, and hence I referred back the same with a request that these points should be settled by the Committee itself. However, I find now that even on matters of procedure, there is no agreement, and now I am asked to give decision on the same. The points are being looked into and decision will soon follow

3. As regards the copy of the letter, I have noted the contents.

Yours sincerely,

(N.V. GADGIL)

Master Tara Singh,
President,
Shromani Akali Dal,
Amritsar.

GOVERNOR'S LETTER TO MASTER TARA SINGH'S LAWYER.

RAJ BHAVAN,
CHANDIGARH
11th November, 1960.

Dear Harbans Singh Gujral,

I have your letter of 10th November, 1960. I got it when I returned from Delhi last evening. I have noted what you have said about the re-arrest of Atma Singh. I shall certainly look into it but it seems that he has been engaged in illegal activities during the time he was on bail. However, I shall look into it.

As regards what has been reported in the papers, I have to state that the proceedings of the Governors Conference being strictly confidential, it will not be proper for me to say anything as to what happened or as to what was said by this Governor or that Governor. If anything appears in the press, obviously it is not authorized. I do not want to say anything beyond that.

Yours sincerely,

(N.V. GADGIL)

S. Harbans Singh Gujral,
Gujral House,
Bungalow No. 2, Street C,
Sector No. 4,
Chandigarh.

KAIRON'S LETTER TO CHANNAN SINGH

Chief Minister, Punjab

Dated Chandigarh, the
30th August, 1962.

My dear Santjee

Sat siri Akal, I am sorry that I could not write you earlier, as I was away to Delhi. Santjee now the time is ripe and you must initiate the action decided by us. Every sort of help as intimated previous is at your disposal. In general masses, too, Masterjee already stands most demoralised and that action, as early as possible, is sure to bring you up in the position. Needless to say here that my sincere wishes are always with you.

Secondly, my position in the petition against me, as you know, has taken a very serious turn. At this juncture I need your help. Please get me contacted with the counsel as early as possible. I, on my own part, am trying to do my best. Rest would be intimated to you in details by the bearer.

With regards.

Yours sincerely,

Pardeep Singh
(Pardeep Singh)

LETTER PERTAINING TO DR. KARNAIL SINGH

THE OHIO STATE UNIVERSITY
 AGRICULTURAL EDUCATION AND RESEARCH
 MISSION TO INDIA

New Secretariat
 Chandigarh, Punjab
 September 22, 1959.

Mr. Karnail Singh
 I/c Govt Poultry Farm
 Jullundur City.

Dear Mr. Karnail Singh:

This is in reply to your letter of July 23, 1959 and subsequent letters regarding the selection of "Participants" from the staff of the Punjab College of Veterinary Science & Animal Husbandry, for study abroad under the TCM Program.

The Selection Committee composed of Secretary of Agriculture, Shri K.S.Naras., Dr. P.N.Nanda, Principal of the College and myself met in Hissar on March 3, 1959 and gave serious consideration to the qualifications of each candidate.

The proceedings of the meeting were not recorded and I am sure that the other members of the committee, like myself, have not discussed the business of the meeting with anyone except the other members of the committee.

You may be assured that I had never discussed your qualifications with Dr. Harbhajan Singh, Poultry Development Officer, prior to the meeting of the committee on March 3, 1959. Consequently I made no comments regarding your qualifications at this meeting.

It should be pointed out that in our inter-institutional program only members of the staff of the college or men who are to be transferred to the college staff are eligible for consideration.

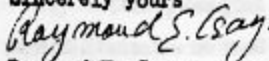
I am sorry to learn that this baseless rumor of what I was supposed to have said regarding the Poultry Development Officer's approval of your qualifications is hampering your career and opportunity for advancement. In this connection you are at liberty to use this letter as evidence that the report was completely unfounded and erroneous.

In writing this letter, I cannot refrain from observing that we would consider it extremely bad taste for you to compare your qualifications with that of other candidates and especially to make derogatory statements about the qualifications of other candidates.

-2-

It is my hope that this letter will clear the situation and remove any quotations on your service records of a derogatory nature regarding your qualifications which were erroneously reported to have been made by the Poultry Development Officer and transmitted by me to the committee, so that your future advancement will not be jeopardized.

Sincerely yours

Raymond E. Gray (SR)
Group Leader

cc:

Mr. K. S. Narang
Dr. P. S. Brar
Dr. P. N. Nanda
Dr. Harbhajan Singh

with copies of letters received
from Mr. Karnail Singh.

JOINT LETTER BY THE PUNJAB AND HARYANA LEADERS TO THE PRIME MINISTER

27/7, Nohak Road,
New Delhi-6.

August 10, 1966.

Inspector Jhansi,

We sincerely felt that the problem of transferring Hindi-speaking areas in Punjab State to Haryana and Punjabi speaking villages in Haryana to Punjab State should be solved by mutual consent before the inauguration of the two States. Shri S.N. Sinha assured us that if some agreed solution to this problem is found out by the protagonists of Punjab State and Haryana, Government will have no objection to implement it. We must have brought the whole matter to your kind notice.

We took up this matter very seriously and requested Sant Fateh Singh to write a letter to Shri S.N. Sinha before leaving Delhi for Britain and other countries, which he did (copy attached). Considering village as a unit (subject to contiguity) we did a lot of spadework and prepared a list of villages to be transferred from one State to the other. The work would be finalised in a couple of days but before that we wanted to be sure whether the Government was in a mood to accept the proposal.

We do not want the history of Belgium to be repeated in our States and are anxious to solve the knotty problem which touches the sentiment of a lakh of people. Some responsible gentlemen in the Congress Organisation and in the Government are opposed to such proposal and their negative attitude discouraged us. We, therefore, decided to postpone our work and evolved a very simple formula which we gave to Shri S.N. Sinha yesterday. We could only help the Government by creating an atmosphere of goodwill and by finding out a formula acceptable to all interests concerned, but the initiative lies in the hands of the Govt.

With these things in view we met you this morning at your residence and explained the matter briefly. We are glad that you are equally keen to solve this problem and would like to consult your Cabinet colleagues before taking a decision.

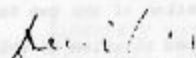
-2-

As you are extremely busy these days, we consider it necessary to remind you and hence this letter.

We hope that you will be kind enough to communicate your decision as and when taken.

With highest regards,

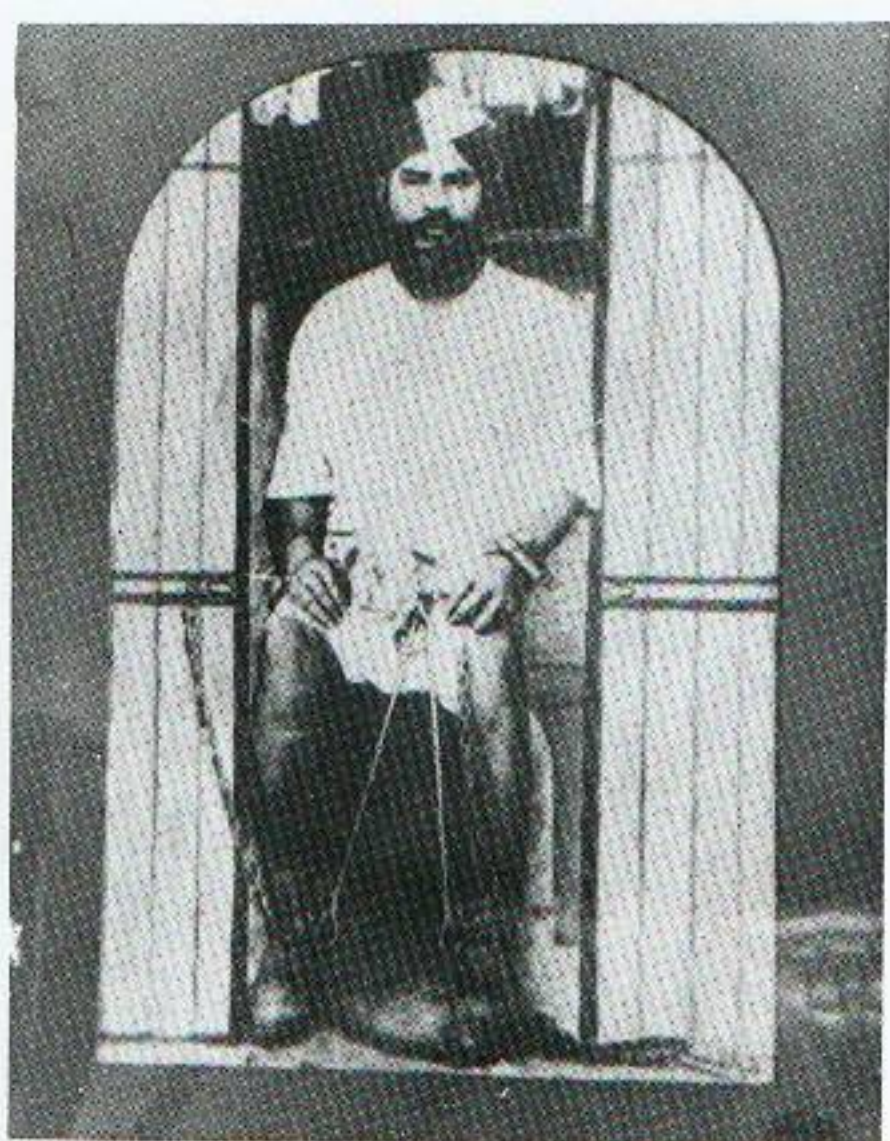
Yours sincerely,

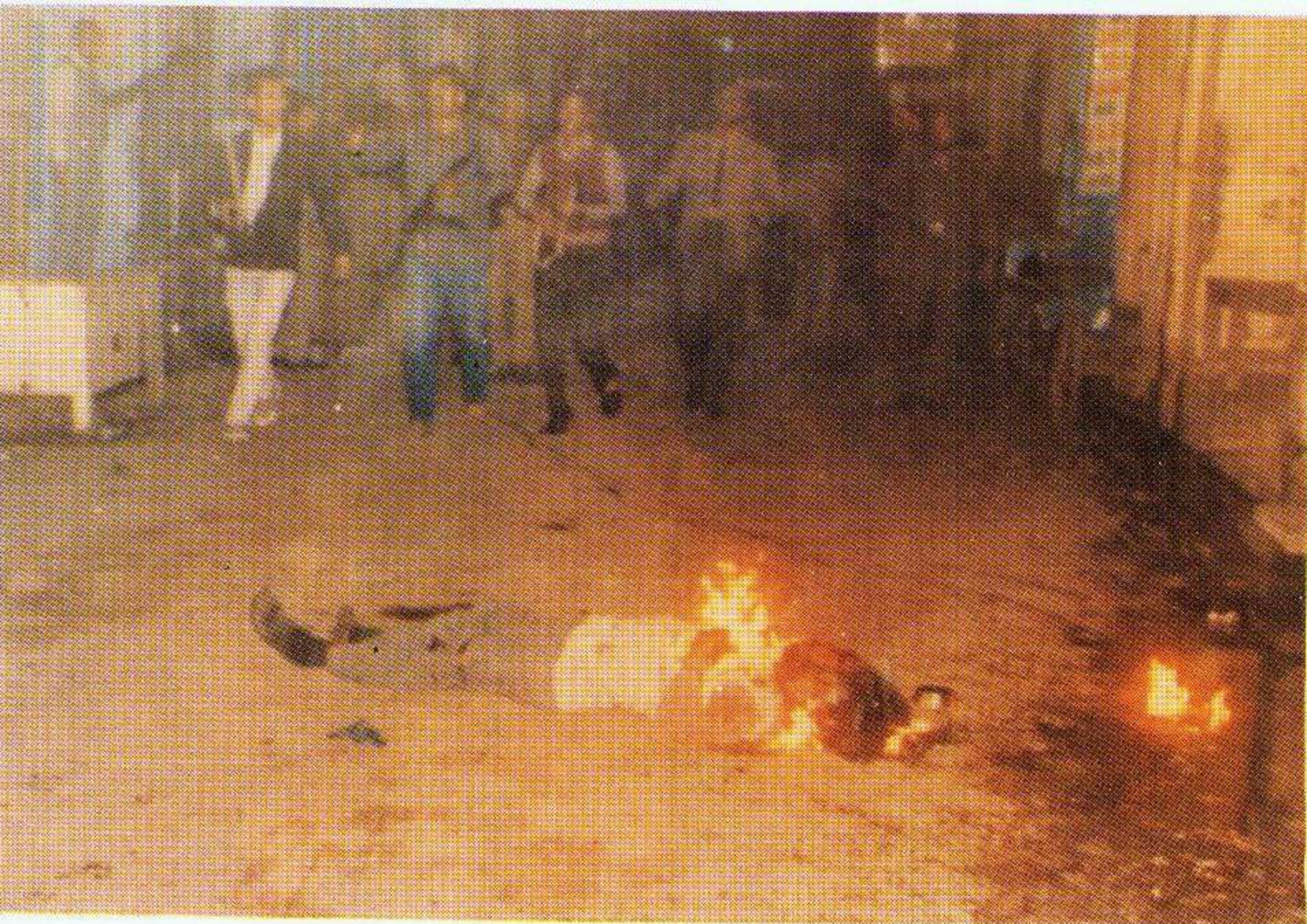
- 1) Davi Lal M.L.A.
- 2) Prof. Char Singh M.L.C.
Harcharan Singh
- 3) Harcharan Singh M.L.C.,
Sr. Vice-President, M.L.C.
- 4) Harindis Singh M.L.C.

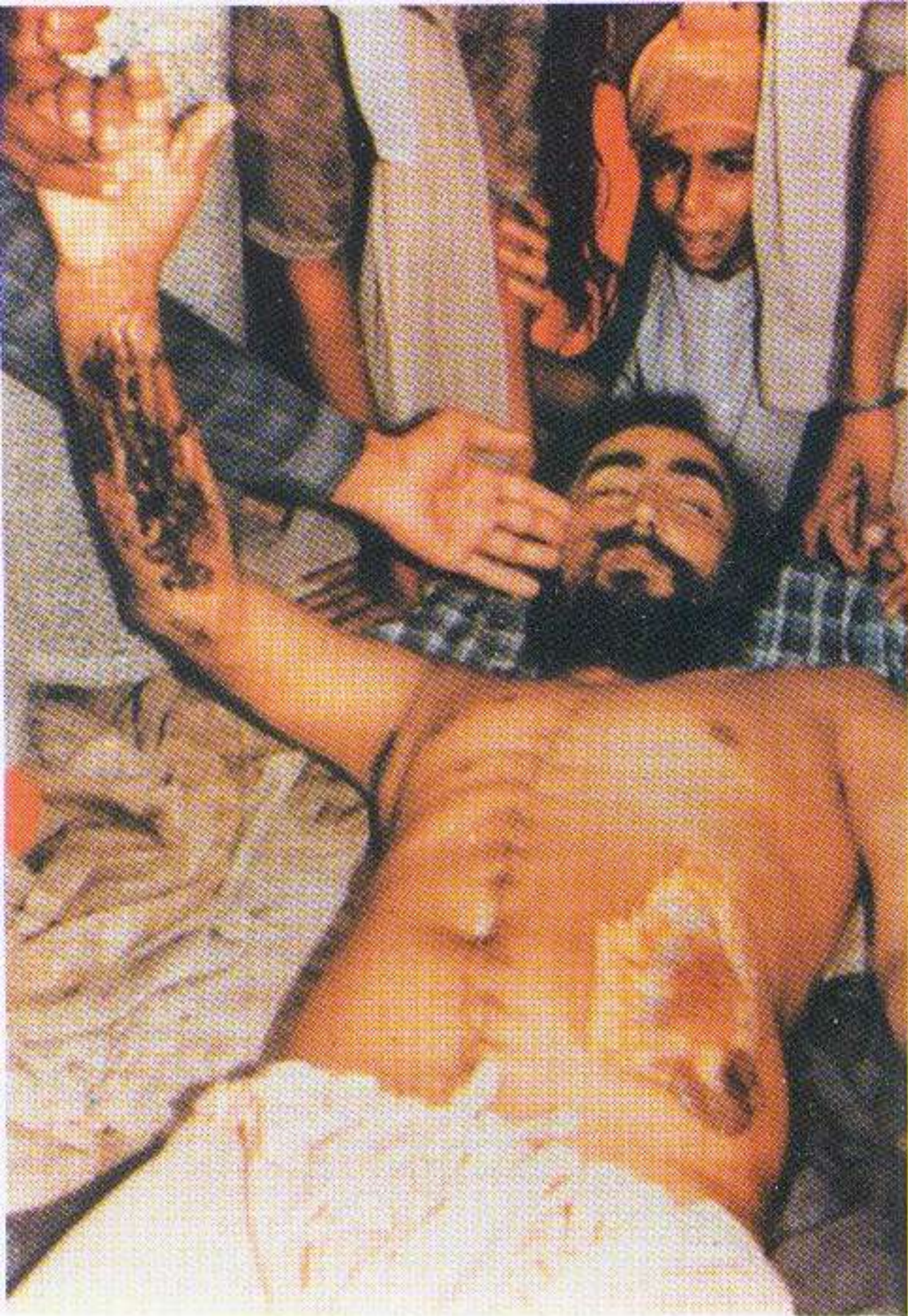
Bhai Nand Singh.

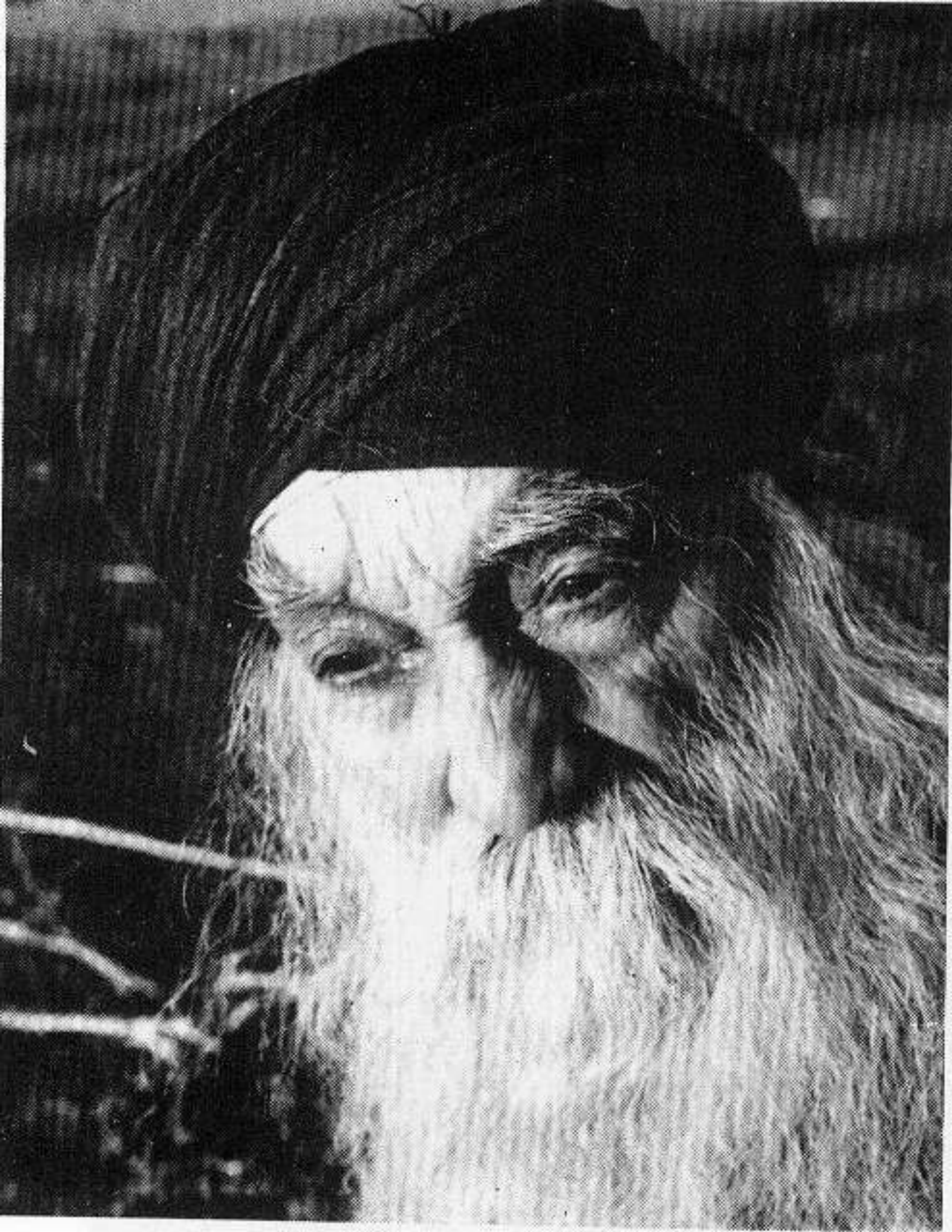
Pheruman in fetters at Malaya jail.

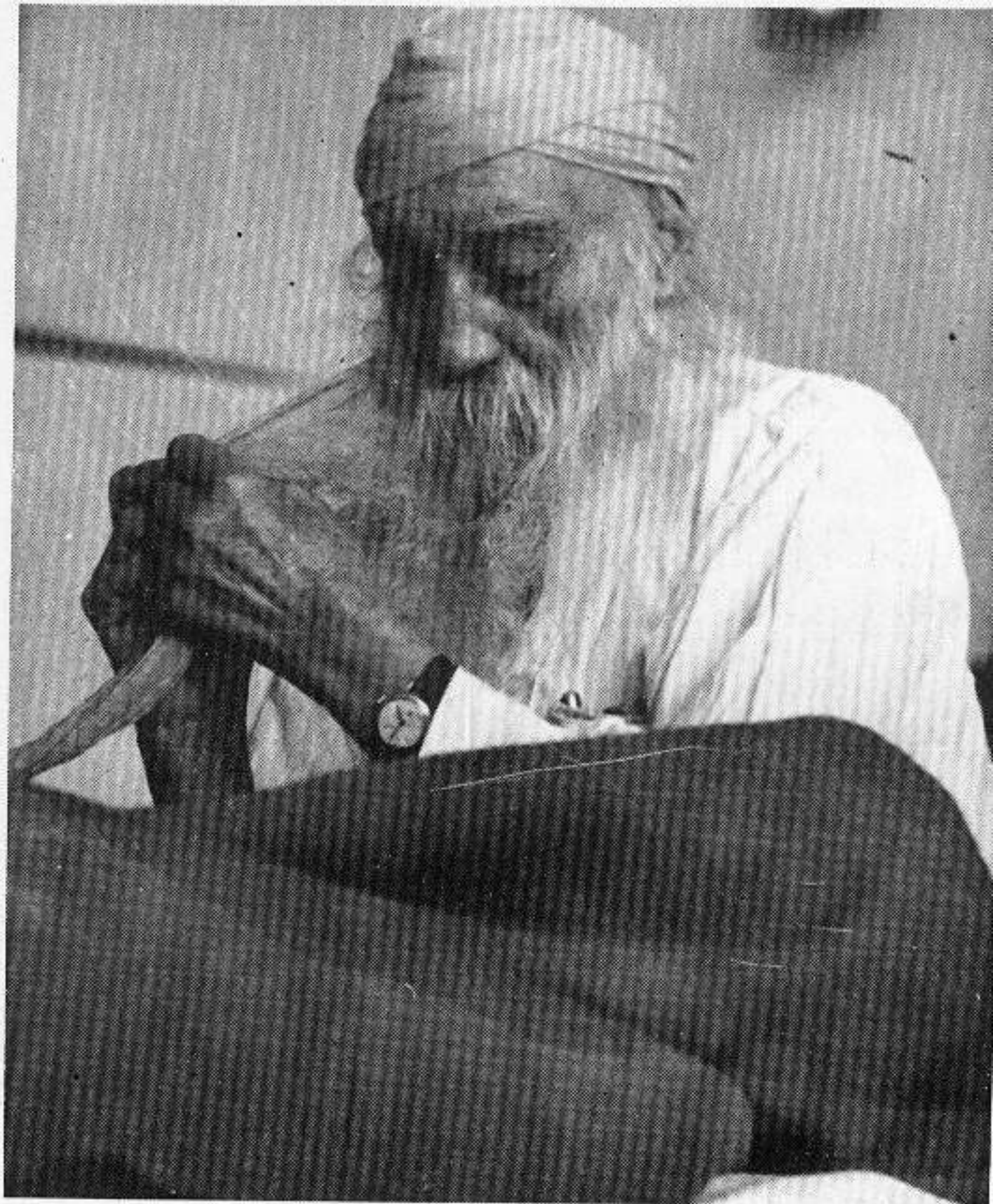
Paramjit Singh and those who burnt him to death.

Marks of gruesome torture on the body of
Avtar Singh Chhatrana.

Close up of Master Tara Singh.

Master Tara Singh getting ready for the evening walk.

Master Tara Singh taking an evening walk aided by his son Sardar Mohan Singh

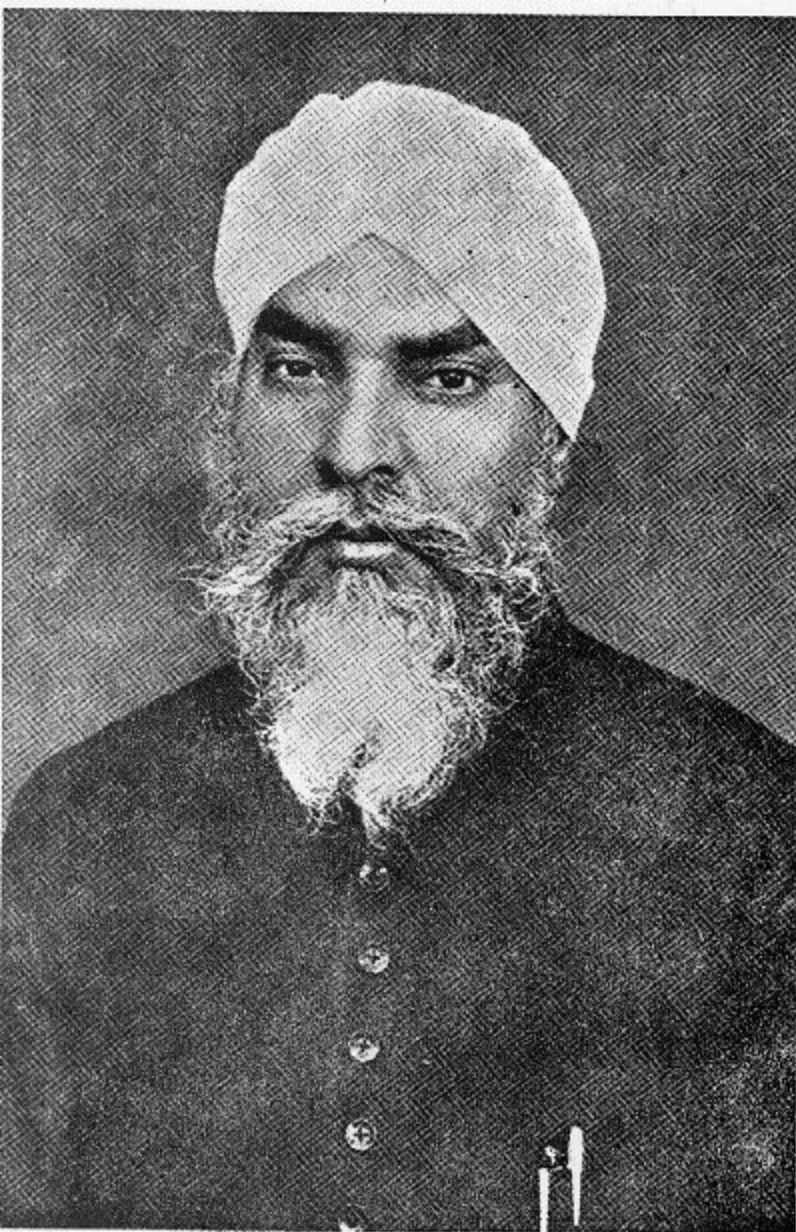
Sirdar Kapur Singh with Shahid Baba Jarnail Singh Bhinderanwale at Amritsar.

Sirdar Kapur Singh at inauguration of the Panj Kaunsali Akali Dal at Patiala.

Maharaja Sir Yadavendra Singh of Patiala.

Darshan Singh Pheruman (August 1, 1886- October 27, 1969).

LETTER WRITTEN BY BHAI NAND SINGH

੧੬ ਮਈ ੧੯੩੩ ਪ੍ਰਸਾਰਿ

ਸਿੱਖ ਤੇ ਸਰਬ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫ਼
 ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਸਰਬ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫ਼
 ਦੁਹਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਟੁੱਟੇ । ਰਾਸ ਦੱਖ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ
 ਉਹ ਮੌਜਬਾ ਸੁਣਿ ਸਿਖ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਅਤੇ ਸਿਖ
 ਸੁਣ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਰੇਆ ਜ ਮੇਰ ਮੰਸੂਤ ਪਾਨੀਆ
 ਥਾ ਤੇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰਨ ਵਰਤਾ ਤੇ ਉਸ ਪੁਰ ਅਟਲ
 ਰਹਿਤਾ ਤੇ ਗਾਢੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪੰਥ ਦੇ ਮਾਗੂ ਸਕੂਮਰਨ ਤੇ
 ਪੁਣ ਵਰ ਦੇ ਖਗਲੇ ਵਰੇ ਖਿਸਤ ਜਾਂਦੇ ਰੋਏਹ ਕੰਥ ਦੀ
 ਤਤਰ ਘਰ ਰਾਸਤ ਨਹੀ ਵਰ ਸਰਦਾ ਸਿਖ ਸਗਰ ਤੇ ਸਰਦਾ
 ਤੇ ਮਰ ਸਰਦਾ ਤੇ ਮੇਂ ਸਗੀਰੀ ਘਾਣਾ ਵਰਦਾ ਲਿਆ ਤੇ
 ਮੇਂ ਮਾਗੂਆ ਦੇ ਵੰਨ ਖੋਲ੍ਹ ਖਾਤਰ ਸਿਖ ਹੁੰਦਾ ਤੇ
 ਮਸਤੂਰ ਵਰਨ ਖਾਤਰ ਸਗੀਰ ਤੇ ਰਾਂਗਾ ਮਾਪ ਸੁਣ
 ਲਾਏ ਗੇ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਚੋੜ੍ਹੀ ਵਲਾ ਹੋਵੇਗਾ

ਰਾਸ ਨੂੰ ਮਾਢੀ ਵੇਣੀ ਇਹ ਚਿਠੀ ਸੰਤ ਯਾਦ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ
 ਜੀ ਨੂੰ ਪਾਰਿਤਾ ਤੇ ਸਰਬਤ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਫਤਹਿ

ਸੰਗਤ ਦੇ ਰਾਸ ਯਗਰ ਪੁਰ ਪਿੰਡ

ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਗੁੰਥੀ

SOME NEWS ABOUT NAND SINGH

Master Tara Singh, S. Atma Singh, Giani Ajmer Singh and Mr. Narinder Singh Advocate wrote lengthy articles on the martyrdom of Bhai Nand Singh and the newspapers carried editorials. It was declared that a suitable memorial would be built in the memory of Bhai Nand Singh. Master Tara Singh described it as one of the major events of Sikh history. But why have the Sikhs forgotten that great event totally?

RARE GREEN BUSH SURVIVES

ਜੀ ਮਾਈ ਦੇਣੀ। ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਸੰਤ ਘਾਘਾ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ।
ਸਰਪਤ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਟੁਟਹਿ ਸੰਗਤ ਦਾ ਰਾਜ, ਘਰਾਣਾ ਪਿੰਡ,
ਜੀ ਸਿੰਘ ਗੀਬੀ। ਦੁੱਜੀ ਚਿੱਠੀ ਇਉਂ ਸੀ।

ਸਰਪਤ ਸਾਧਿਕ ਤੇ ਤੇਰ ਪਤਣੀ ਨਜ਼ਦੇ, ਜੀ ਤੁਹਾਡੇ
ਦੇਖੇ ਨਦਾ ਖਈ ਨਿਛੜ, ਰਿਹਾ ਤਾਂ। ਜੇਹ ਦੇਖੇ ਗੱਦਿਲਿਆਂ ਮੰਗੇ ਖਾਸੇ ਵੇਈ
ਸਫਤਾਂ ਜੋ ਗਈ ਜੋਏ ਤਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਰਹਨ। ਮੰਗੇ ਖਾਸ ਪੁਖਤ ਵਾਖਿਆਂ ਨੂੰ
ਜਾ ਦੇਈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤੀ ਸਸਰਾਹ ਰਹ ਦੇਣਾ। ਸਸਰਾਹ ਰਹਨ ਖੰਗਿਆਂ,
ਦਗਘਾਹ ਸਿੰਘ ਰਖਾਈ ਪੁਰ ਖਾਢੇ ਨੂੰ ਰੋਢ ਸਦ ਖੈਣਾ ਅਤੇ ਮੰਗੇ
ਸਾਦੀ ਰਸ਼ ਏਰੇ ਜੋ ਖੈਣੇ ਮ ਅਿਛਣ, ਉਸਦਾ ਅਖੰਡ ਯਾਠ ਰਹਣਾ ਦੇਣਾ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਫਾਹਿਗੁਰੂ। ਖੈਠ ਦੀ ਉੱਚੀ ਖੁੱਚੀ ਖਾਸ ਨੂੰ ਸਰਫ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਢੇ,
ਰਹਿਣੀ ਰਖਾਈ ਦੇ ਸੁਰੇ, ਸਿਰੁ ਰੁਠਾਸ ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ਭਾਈ ਜੀ ਸਿੰਘ ਜੀ,
ਸੁਰਾਈ ਜਾਮ ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ਗਈ।

ਉਸ ਸੁਰਾਈ ਦੀ ਰਹਾ ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ਅਤੇ ਜਗਤ ਨੂੰ
ਸਿੰਘ ਸੁਰਘਾਂਗਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਿਤਾਂ ਦੀ ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ਪਰ। ਸੁਰਘਾਂਗ
ਖਾਢੇ ਜੋ, ਆਖਣੇ ਖੈਠ ਏਠ ਸੁਰ ਜ ਟੋਰਿਆ। ਰਈ ਜੰਮਾਇਆਂ ਦਾ
ਵਿਚਾਰ ਜੀ ਕਿ, ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਖੀਤਾਂ ਅਤੇ ਖੈਠ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਖੀਤਾਂ
ਅਖਣ ਉਠ ਵਾਖਿਆਂ ਦੇ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਅਰਾਧੇ ਰਹੇ ਰੀਤੋ ਪੁਰ
ਤੇਰ ਜ ਖੈਤਾ ਉਠ ਦਾ ਵਿਚ ਨੁਤੀਜਾ ਤੇ। ਜਗਤ ਖਈ ਜਿ ਤੁਈ ਪੁਰਤਨ
ਗਵਾਹਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਖਣਾ ਸਿਰ ਜਾ ਰੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਗਘਾਹ ਵਿਚ ਜਾ
ਪੁਰਾਹ ਰਹੇ ਤਾਂ ਟੁੱਟੀ ਗਈ ਜਾਏ। ਜੁਣ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਧ ਜੋਰਨ
ਵਾਸਤੇ, ਮੰਗੇ ਸਿੰਘ ਫਾਂਗ ਸਿੰਠਿਆ ਟੋਰਾ ਮਾਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕ ਸੰਗਦਿਖ
ਘੁੱਚਾ ਜਗੀਧ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਘ ਜੀ ਦਗਘਾਹ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਈ ਸਾਧਿਕ
ਭਾਈ ਮੰਗੇ ਸਿੰਘ ਫਾਂਗ, ਸਗੀਰ ਨੂੰ ਘੈਰ ਘਾਦ ਰਣਾ। ਰੇ ਜਗੀਧ
ਪਾਉਣ ਵਾਗਨ, ਜੁਣ ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ਇਖਿਆਤ ਤੇ, 'ਸਗੀਰ ਸਗਰਾਹ, ਦਗਘਾਹ
ਸਿੰਘ ਟੋਰਾ ਮਾਸ, ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ਦੀ ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~

~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ਵਧਾ ਮੇਰੀ ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਇਚ ਇਤੀ ਜੋਈ ਸਪੀਚ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ
ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਰੀਕਾਰਡ ਇਚ ਡਾਪਣ ਡੇਢੇ, ਈ ਹੁਰਮਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਸਖ਼ ਤੇ ਭੈਸ਼
ਬਰਠ। ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ਇਥੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ (—) ਇਚ ਸੁਰਖਿਆਤ ਕੁ ਇਤੀ
ਗਈ। ਇਸ ਵਾ ਅੰਗੇਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਜਿ ਪੁ ਟੇ ਸਰ ਜੇਮੁਟਿ ਸਿੰਘ ਡੇ
ਇਲੀ ਦੇ ਸੰਘ ਜੋਰ ਜੇ ਪੁਰਤੀ ਪੁ ਪ ਡੇ ਅਖਣਿਆ ਜੀ, ~~ਘੁੱਚੀ ਪੈਠ~~ ਇਹ ਜੀ।

PHERUMAN'S OPEN LETTER TO SANT FATEH SINGH

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ ਦੀ
ਸੰਤ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ

ਖੁਲ੍ਹੀ ਚਿੱਠੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਜੀ !

ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।

ਆਪ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ੬ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਇਕੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਆਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਆਪ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਭਾਖੜੇ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੱਲਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪੰਥ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਸਚਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿਉ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਨੇ ਦਸੰਬਰ ੧੯੬੬ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ ਤੇ ਭਾਖੜੇ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੜ ਮਰਨ ਦੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਣ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਅਧੂਰਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਆਪ ਕੋਈ ਨਿਸਚਤ ਪਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿਉਗੇ, ਤਦ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਆਪ ਨੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹੀ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ੧੭ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਬਿਨ ਬੁਲਾਏ, ਆਪ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਤਾਂ ਵਿੱਚਰਾ ਗਾਂਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਚੌਹਾਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

ਸਟੈਨੋ ਕੌਲ ਬਿਠਾਕੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨੀ, ਬਿਠਾ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਣਾ ਤੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਤਰਲੇ ਕਰਨੇ, ਆਪ ਦੀ ਇਸ ਗਲਤ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਸਿਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ ਤੇ ਭਾਖੜੇ ਬਾਰੇ ਸੰਤ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ, ਜੀ, ਜ਼ੀਵਨ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾ ਨੰਗਲ ਆਦਿਕ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ੧੭ ਦਸੰਬਰ ੧੯੬੬ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਣ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਘੋਰ ਵਿਅਦਬੀ ਹੋਈ ਤੇ ਸਿਖ ਪੰਥ ਦੇ ਵਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਵਜੀ ਹੈ।

ਜਦ ਆਪ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸੜ ਮਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਚੜੇ ਸੀ, ਉਸ ਵਕਤ ਆਪ ਨੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਹ ਦਸਿਆ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ ਤੇ ਭਾਖੜੇ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਕਾਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮਰਾਂਗੇ।

ਪਰ ਜਦ ੨੭ ਦਸੰਬਰ ੧੯੬੬ ਨੂੰ ਸ੍ਰ: ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਿਚ ਪਾਕੇ ਬਲੇ ਉਤਰੇ, ਉਸ

ਵਕਤ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਮੰਨਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਚਲੋ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫ਼ਰੀਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਸਾਲਸ ਕੌਣ ਮੰਨਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਾਂਗੂੰ ਚੰਡੀਗੜ ਬਾਰੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤਦ ਆਪ ਕੀ ਕਰੋਗੇ?

ਆਪਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਇਹ ਮਹਾਨ ਝੂਠ ਵੀ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਚਿਠੀ ਭੇਜੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ: ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ੧੪ ਜੂਨ ੧੯੬੭ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਤਰਦੀਦ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਆਪਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਪੋਰਟਰਾਂ ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੌਹਰਾ ਝੂਠ ਇਹ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਚਿਠੀ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਸੰਤ ਜੀ! ਆਪਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਝੂਠ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਭੌਂਕਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਤੰਬਰ ੧੯੬੫ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੰਗ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ, ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਦਸੰਬਰ ੧੯੬੬ ਵਿਚ ਸ: ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਦਕੇ। ਕਿਸੇ ਗੁੱਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਪਰ ਕੁੰਡ ਨਾ ਬਣਨ ਜੋ ਪੁਣ ਕਰਕੇ ਖਿਸਕ ਜਾਣ, ਉਨਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਕੁੰਡ ਕਾਇਮ ਰਖਣੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਘੋਰ ਬੇਅਦਬੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਚਿਠੀ ਬਾਰੇ ਦੋ ਵੇਰ ਝੂਠ ਬੋਲਕੇ ਆਪ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਪੁਣ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਝੂਠ ਬੋਲਕੇ ਬਿਅਦਬੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਿਥੇ ਲੋਕੀ ਪਾਪ ਬਖਸ਼ਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦਾ ਘੋਰ ਪਾਪ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਆਪ ਨੇ ਅਤੇ ਆਪਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਪੁਣ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਕੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਜੋ ਕਲਕ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਧੋਣ ਲਈ ਮੈਂ ੧੫ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਪੁਜਕੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰਖਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਦਾਹੁਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਓ। ਸਿਖ ਕਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਵਾਕ ਹੈ—

“ਜਿਸ ਮਰਨੇ ਤੇ ਜਗ ਡਰੈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਆਨੰਦ। ਮਰਨੇ ਹੀ ਤੇ ਪਾਈਐ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ।”

ਮੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਆਪਦਾ ਇਕ ਸਟੇਟ ਮਨਿਸਟਰ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੋਰਮਾਨ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਮੈਂ ਚੰਡੀਗੜ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਦਾਹੁਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਸਭਕਾਰ ਦੀ ਕੋਦ ਵਿਚ ਖਰਾਂ।

ਸੰਤ ਜੀ! ਜਿਸ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਆਪ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਉਸਦਾ ਸਹੀ ਰਾਹ ਮੈਂ ਆਪਨੂੰ ਦਸਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਰਸਤਾ ਹੈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ। ੧੫ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਪੁਜਕੇ ਚੰਡੀਗੜ ਤੇ ਭਾਖੜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਬਿਅਦਬੀ ਵਾਲੇ ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰਖਾਂਗਾ।

ਆਪ ਮੇਰੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਬਣੋ ਬਲਕਿ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੋ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜ ਚੁ।

ਮੇਰੇ ਸਿਤੰਕ ਸਰੀਰ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਕੁੰਡ ਜਾਂ ਮੜੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣੀ। ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਹਦ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਆਪ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਏਗਾ।

ਮੇਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇ ਆਪਨੂੰ ਸੁਖਮਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ। ਮੇਰ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਵੇ। ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਨੂੰ ਚੜਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਵੇ।

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ—

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੋਰਮਾਨ

ਦਰਬਾਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

WILL OF DARSHAN SINGH PHERUMAN

ਮੈਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਚ ਅਤੇ ਵੇਮ ਵੇਮੀਆਂ
ਅਤੇ ਸਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਉਲੇ ਮੰਜਲਪੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਇਹ
ਅਪਣਾ ਅੰਤਮ ਮੈਦਮ ਵੇਦ ਤੇ ਪੁਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ
ਹਾਂ।

ਇਹ ਮੇਰਾ ਮੈਦਮ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁੱਜੇਗਾ,
ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਸੇਵਾ ਕੋਲ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵਾਂਗਾ।

ਅੰਜ, 1 ਅਗਸਤ, ਸੰਨ 1981 ਨੂੰ ੨੫
ਬਰਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ।

ਥੀਤੀ ਅਪੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪੰਚ
ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਵੇਮ ਦੀ ਅਜਾਦੀ
ਲਈ ਖੋਲ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਇਹ
ਗੀਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਮੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਮੰਦਰ)

੨੨੨੨ ੨੨੨੨ ੨੨੨੨

ਏਸ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ
 ਪੈਸ ਅਜੇ ਭੀ ਪਗਪੀਰ ਹੈ। ਏਸ ਵਿਚ
 ਪਰਮ ਦੀ ਥਾਂ ਵੇ ਕ੍ਰਮਦਾਚਾਰ ਤੇ ਵਿਗਾਫਟ
 ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਪੈਸ ਦੀ ਰਾਜਗੀਤੀ ਅਤੇ
 ਗੁਰਪਾਮਾਂ ਉਤੇ ਦੰਭੀ ਸੀਤ ਮਹੀਤ ਅਤੇ
 ਪੈਸ ਦੇ ਏਥੀ ਛਾ ਗਏ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਪਰਮ
 ਦੇ ਸਿਪਾਂਤ, ਖਾਲਸੇ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਤੇ
 ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੌਰਵ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ
 ਰੋਲੂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

੧੯੨੦ ਆਗਮ (੧੯੨੧)

੨੦੧੬:੧੯੨੧:੧੯੨੧

ਸ੍ਰੀ ਮਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਮਲਿ
 ਬਰਤ ਅਤੇ ਨਿਉਂਦੇ ਸਨ ਮਕਰ ਦੇ
 ਮਰਦਮੇ ਵਰਤ ਵਲੇ, ਪਾਖੰਡ ਅਤੇ

ਕਾਇਮਤਾ ਦਾ ਗਾਂ ਫੜ ਕੇ, ਪੰਜ
 ਤੇ ਸਿੱਖ ਪਰਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ
 ਉੱਤੇ ਪੁਕਾਰ ਤੇ ਪੱਕਾ ਸੱਠਾ ਖਾਈ
 ਰਖਣ ਦੀ ਮਾਜ਼ਮ ਲਿਖਾ ਮਿਯਾਬ ਤੇ
 ਹੋ ਜਾ।

ਇਸ ਵੰਡ ਅਤੇ ਅਪਰਮ ਤੇ ਜੀ
 ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪਰਮ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ
 ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਕੰਡ
 ਖੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ
 ਪੱਕੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੁਹਿ ਨਾਲ
 ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

20/11/2018

ਪੈਸ ਦੀ ਅਪੁਰਤੀ ਅਤੇ
ਅਧਮਾਤ ਨੇ ਅੱਜ ਤੇ ਰਿਜ਼ਾ ਹੈ,
ਅੱਗੇ ਕਦੇ ਰਹੀ ਹੋਇਆ।

ਪਰਮ ਦੀ ਦੁਰਦਸਾ ਨੇ ਅੱਜ
ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਾਹਿਲਾਂ ਕਦੇ
ਰਹੀ ਹੋਈ।

ਸਿੱਖ ਗਾਂਥੀਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਧਾਂ
ਮਹਿੰਤਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਗਾਏਗਾਂ ਨੇ
ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ
ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਗੋਲੇ ਬਰਦਿਦ ਦੀ
ਸਾਜ਼ਸ਼ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਚ ਲਈ ਹੈ।

ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ (1981)

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ

5 ਇਹ ਭੁੜ ਦੀ ਮੰਨਿਆ, ਅਤੇ
 ਦੋ ਦਾ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰ ਦਿੱਤਿਆ
 ਹੁਣ ਫੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ। ਇਹ
 ਮਕਾਮ ਤੋਂ ਨਰਕ ਦਾ ਯਾਤਰੀ
 ਪੰਥ ਦੇ ਮੁੜ ਫਿਰ ਖੜੇ ਹੋਣ ਦੇ
 ਗਾਹ ਇਸ 'ਵੱਡੀ' ਕੁਝਾਣ ਹੈ ਅਤੇ
 ਇਹ ਯਾਤਰੀ ਬਿਨਾਂ ਸੀਮ ਦਿੱਤਿਆ
 ਪੈਣਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ।

ਸ੍ਰੀ ਮਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਸ਼ਰੀਕ,
 ਸਿੱਖ ਫਤਹ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਦੇ
 ਵੱਡੀ ਸਾਖੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ

ਥਣਾਏ ਹਏ ਅਗਰੀ-ਕੁੰਡ, ਪੁਕਾਰ
ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਗੁਤੀਆਂ
ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੋਂ
ਤਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕੇ ਪੰਥ ਬਚ ਰਹੀ
ਸਕਦਾ।

ਪੁਣ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ
ਠੀਕ ਵੇਈ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿੱਖ ਅਪਣਾ
ਸੀਸ ਦੇ ਕੇ ਪੰਥ ਦੇ ਅਖੰਡੀ ਲੀਡਰਾਂ
ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਗਦਗਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ
ਹਏ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਪਗਟਿਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇ,

ਤਾ ਜੁ ਖੰਥ ਆਜਾਹ ਜਿੰਦਮਤਾ
 ਇਹ ਆਜਾਹ ਖੰਥ ਅਥਵਾ
 ਸਿੱਖ ਹੋਮਕੰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ
 ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਮਰੇ।

ਇਸ ਰਿਸ਼ਾਤੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ
 ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇਣ ਲਗਾ
 ਹਾਂ।

ਮੰਗਤਾਂ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ
 ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼
 ਪਛਾਤਣ। ਮੇਰੇ ~~ਮੇਰੇ~~ ਤੂੰ ਪਿੱਛੇ

ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ (ਮੇਰੇ)

ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ

ਮੇਰੇ ਮਗੀਰ ਤੂੰ ਮੈਂ ਤੁ ਫਤੁ ਮਿਘ
 ਦੇ ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਬਣਾਏ ਤੇਰੇ
 ਮਗੀਰੀ ਤੇਰੇ ਇਕ ਗੱਠ ਕੇ ਫੁਰ
 ਇੰਤਾ ਜਾਏ ਮਤੇ ਮਗੀਰੀ ਮਗੀਰੀ
 ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਮਗੀਰ ਪੁਚਾ ਇੰਤੀ
 ਜਾਏ। ਪੰਥ ਦੇ ਮਗੀਰੀ ਮਤੇ
 ਪਰਮ ਦੇ ਏਥੀਰੀ ਤਾਲ ਮਗੀ
 ਜੇਗ ਮਗੀਰ ਕੀਤ ਜਾਏ ਮਤੇ ਮਗੀ
 ਮਗੀਰ ਤੇਰੇ ਤੇਰੇ ਬਣੇ ਤੇਰੇ ਦੇ
 ਮਤੇ ਪੰਥੀਰੀ ਏਥੀਰੀ ਮਗੀਰੀ,

ਮਗੀਰੀ (ਮਗੀ)

ਮਗੀਰੀ (ਮਗੀ)

੧। ਮਗਰੀ ਕੁੰਡ ਛਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ
 ਵਿਉਂਤ ਦਿਹ ਗੁਰਮਤ ਵਿਰੁੱਧ
 ਹਰ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦੇ ਉਜਲ ਮੰਗ
 ਉਹ ਕਲੇਬ ਹਨ।

ਸਿੰਗਾਂ ਅਰਥਮ ਕਰਨ ਵਿ
 ਸਾਹਿਬ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੇਰੀ
 ਤੁੱਛ ਕਰਬਾਰੀ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਅਤੇ
 ਅਪਣੇ ਪੰਥ ਦੀ ਬਾਹੁੜੀ ਕਰਨ।

ਮੈਪਰਕੁ ਪੰਜਾਬ ਜਿੰਦਾ ਬਾਦ।

ਸਿੱਖ ਯੋਮਲੰਡ ਅਮਰ ਰਹੇ।

ਦਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਦਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ।

ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਦਾਸ ਰਾਜਸੀ ੧੯੯੯ ਏ. ਏ. ੧੯੯੯

COMMUNICATION BY KAPOOR SINGH

SRI GURU GOBIND SINGH COLLEGE,

Sector 26, CHANDIGARH.

1946 - S. A. Galvans
on Constitution draft

Dated

It has been the declared policy of the Congress from the very outset that India is to be the Union of Autonomous States, and each Unit is to develop in its own way, linguistically, culturally and socially. Of course, the Defence, Communications and Foreign Affairs must and should remain the Central subjects. To change this basic policy now is to act contrary to the oft repeated creed of the Congress. The present Draft of the Constitution vests the Residuary Power in the Centre, which, in the considered opinion of the S.A.D. should be otherwise. The proper plan therefore should be to define the powers of the Centre or the Union Parliament in the first instance, then deal with the concurrent powers, and lastly deal with the states or Provincial Units, while at the same time making as comprehensive a list of the Powers, of Provincial Units or state as possible, it being understood, that Powers not given to the Centre vest in the Units. The list distributing legislative power should be based on the Principle that the Centre or Union Parliament should limit itself to Defence, Communication and Foreign Affairs, Hence Articles 217 and 223 (1) necessarily call for amendment on the above lines with consequential changes in the relevant articles.

Of course, S.A.D. is not averse to the Principle underlying Article 226 that if any subject in the Provincial list assumes national importance, it may be dealt with or taken over by the Centre, but only if concurred by the Provincial Legislative by Two Third Majority.

AN EXTRACT FROM THE PUNJAB MAIL

Akali Dal Stood For Autonomy, Residuary Powers To States In 1949

*Akali Representation On Draft
Constitution Revealed By Papers
Possessed By Kapoor Singh,
Former Congress-(I) Speaker,
Punjab Minister*

CHANDIGARH, Oct 19 (PTI):

Mr Kapoor Singh, formerly Punjab Finance Minister and Speaker, Punjab Legislative Assembly revealed here today to The Punjab Mail that the Shiromani Akali Dal's stand on provincial autonomy and the distribution of powers between the Centre and the States, as it is being publicised since the passage of the Amritsar Sahib Resolution, is not new but as old as 1949 when the Draft Constitution of India had been completed by the Constituent Assembly.

In a signed statement given to this newspaper, Mr Kapoor Singh says that the Draft Constitution, when completed by the Constituent Assembly, was sent to the State Legislatures for views, suggestions and amendments, if any. A session of the Punjab Legislative Assembly was summoned and views and suggestions were invited from all sections of Punjab.

At that time Mr Kapoor Singh was the Speaker of the Punjab Legislative Assembly (from 1947 to 1951). Two eminent representatives of the Shiromani Akali Dal had left at his residence at Simla a detailed note containing suggestions for amendments in the Draft Constitution with the following preface to their representation.

Contd. on page 3)

Ahalis and Autonomy

(Contd. from page 1)
tation, Mr Kapoor Singh said:
"It has been the declared policy of the Congress from the very outset that India is to be the Union of Autonomous States, and each unit is to develop in its own way, linguistically, culturally and socially. Of course, the Defence, Communications and Foreign Affairs must and should remain the Central subjects. To change this basic policy now is to act contrary to the oft-repeated creed of the Congress.

"The present Draft of the Constitution vests the Residuary Powers in the Centre, which is the considered opinion of the Shiromani Akali Dal should be otherwise. The proper plan, therefore, should be to define the powers of the Centre as the Union Parliament in the first instance, then deal with the Concurrent Powers, and lastly with those of the States or Provincial units, while at the same time making as comprehensive the list of the powers of Provincial units or States as possible, it being understood that powers not given to the Centre vest in the units.

"The list distributing Legislative powers should be based on the principle that the Centre or the Union Parliament should limit itself to Defence, Communications and Foreign Affairs. Hence Articles 217 and 223 (1) necessarily call for amendment on the above lines with consequential changes in the relevant Articles.

"Of course, Shiromani Akali Dal is not averse to the principle underlying Article 226 that if any subject in the Provincial List assumes national importance, it may be dealt with or taken over by the Centre, but only if concurred by the Provincial Legislature by two-thirds majority."

**LETTER WRITTEN BY BALWANT SINGH
TO THE PRIME MINISTER**

(Confidential)
(Personal)

to you

1015, Sector 27-B,
Chandigarh-160019

June 9, 1984

To

Srimati Indira Gandhi
Prime Minister of India
7, Safdarjung Road,
New Delhi 110001.

Most Respected Madam Prime Minister,

As desired by the authorities here I am giving this undertaking to you that I will refrain from active politics of the Akali Dal and will support Government action within the limits of my resources.

As you are aware I have in the recent past concentrated my work to my business activities and to setting up of new industrial units. I have never supported any of the actions or ideas of Mr. Jarnail Singh Bhindranwale and undertake to continue to oppose him and his men. I strongly think that Government action in raiding the Golden Temple to flush out Bhindranwale and his terrorists has been very timely and most desirable.

With my most respectful regards,

Yours obediently,

Balwant Singh

(BALWANT SINGH -)

(Confidential)
(Personal)

GURCHARAN SINGH'S LETTER TO R.K. DHAWAN

ਰਾਰ ਦਾ ਪਤਾ
'ਅਕਾਲੀ ਦਲ'

੧੬ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ.

42909

ਦਫਤਰ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

SHIROMANI AKALI DAL, SRI AMRITSAR.

30 January 1934

Mr. R.K. Rao
Consulat Secretariat (Security)
Bikaner House, Shahjahan
New Delhi.

Respected Sir,

Mr.Mehtani met me yesterday and gave me your message.He has told me that you are working on the sikhs living abroad.I am very happy to know that Dr.Jagjit Singh ji chohan has agreed to wrk with you.He has told me that you have already made him the payment.

Dr.Chohan rang me last night and has agreed to work with us he has told me to go ahead with our plan and he will do what we tell him to do.He has already fixed deal with one canadian punjabi news paper man and will take care of the payments.He is working on making a similar deal with a news paper man in england.One of ex-bhindrawale man is now working with him in england. He is giving all the informations to Dr.Chohan about the activities of sant. Bhindrawale men.There are some very strong followers of Sant.Bhindrawale in england and America so we have to do some thing about that.Mr.Mehtani will let know the dates of our plan.

Yours Faithfully,

Gurcharan Singh
Gurcharan Singh

ਥਾਰ ਦਾ ਖਤਾ
'ਅਕਾਲੀ ਦਲ'

੧੯ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਵਰਗ ॥

ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ:
42909

ਦਫਤਰ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

SHROMANI AKALI DAL, SRI AMRITSAR.

February 22 1984

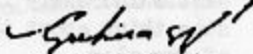
Mr.R.K.Dhawan
1 Safdarjang Road
New Delhi.

Respected Sir,

Mr.Parbhu Dayal Singh met me today and has told me that with your help he has made a deal with Sardar Ganga Singh Dhillon of America.As I told you when we met that Ganga Singh will go for a good price and you are right that money can do any thing.He can keep the sikhs in America disorganised for a while as he is a good actor.He can also provide us the names of Bhindrawale supporters in America.

The matter we discussed about one particular person ,he will be taken care of very soon and all arrangements are done.Payment will be done on completion of job.I am sure our plan will work.Mr.Parbhu Dayal Singh will let you know the details of that.

Yours very Faithfully,

Gurcharan Singh

HARCHAND SINGH LONGOWAL'S LETTER TO R.K.DHAWAN

ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਤਾ
'ਅਕਾਲੀ ਦਲ'

੧੯ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਵਰਗ ॥

ਫੋਨ ਨੰ:
43909

ਦਫਤਰ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

SHIROMANI AKALI DAL, SRI AMRITSAR.

April 25 1984

Mr.R.k.Dhawan
1,Safdarjang Road
New Delhi.

Respected Mr.Dhawan Sahib,

As you know that Sardar Guroharn Singh,s life is in great darger so I am writing you this letter.Sant.Jarnail Singh is not going to give up and now I strongly feel that we have to do what we planed earlier and Sardar Parkash Singh Bačal has already explained it to you in details.Most of Bhindrawale men will run away when they see the army and most probably he will too.

Major General Jaswant Singh Bhullar and Profesor Manjit Singh Sidhu have agreed to go to America.Full instructions have been given to them and they will meet you before the leave for America. Financial arrangements have been made.Sardar Didar Singh Bains of America and Dr.Jagjit Singh Chohan will work with them.They have been told to stop sikhs living abroad before they get organise and start supporting Sant.Jarnail Singh.Please let your people know to support these men with all assistance in every form.

We will soon provide you the names of those sikhs who live abroad and supporting Sant.Jarnail Singh.I am sure that our plan will work and this ordeal will be over in no time.

Yours Very Sincerely,

Sant Harchand Singh Longowal

ANANDPUR SAHIB RESOLUTION ADOPTED BY SIMRANJIT SINGH

WHEREAS the Sikhs of India are a historically recognised political nation ever since the inauguration of the order of the Khalsa in the concluding years of the 17th. century, and

WHEREAS, this status of the Sikh Nation has been internationally recognised and accepted by the major powers of Europe and Asia to wit, France, England, Italy, Russia, China, Tibet, Persia (now Iran), Afghanistan, Nepal, and the Company Bahadur, Fort William, Calcutta, till the middle of the 19th. century, and again, by the outgoing British and the Hindu Congress and the Muslim League of India in the middle of the 20th. century and

WHEREAS, the brute majority in India, in 1950, have imposed a constitutional arrangement in India which denudes the Sikhs of their political identity and cultural particularity, thus liquidating the Sikhs politically and exposing them to spiritual death and cultural decay leading inevitably to their submergence and dissolution into the saltish sea-waters of incoherent Hinduism, and

WHEREAS, the Sikhs have been thus checked and enslaved in unethical and cynical repudiation of solemn and binding commitments and public promises earlier made to the Sikhs, while the Sikh representatives in the Indian Constituent Assembly, in 1950 refused to become a consenting party to those crooked arrangements and declined to affix their signatures to the official copy of the Constituent Act, thus promulgated, the Shiromani Akali Dal in the name, and on behalf of the Sikhs,

PROCLAIMS that the Sikhs are determined, by all legitimate means, to extricate and free themselves from this degrading and death-dealing situation so as to ensure firmly their honourable survival and salvage their inherent dignity in India, and their birth right to influence meaningfully the mainstream of world-history. The Sikhs, therefore,

DEMAND firstly, that an autonomous region in the north of India should be set up forthwith wherein the Sikh interests are constitutionally recognised as of primary and special importance as the fundamental state policy,

SECONDLY, that this autonomous region should include the present Jullundur, Karnal and Ambala Districts of Haryana, inclusive of Kangra District of Himachal Pradesh, Chandigarh, Pinjore, Kalka, Dalhousie, Malhotra Desh, Sirsa, Gurgaon and Mattia areas and Ganganagar District of Rajasthan, thus bringing main contiguous Sikh population and traditional Sikh habitats within this autonomous Sikh region, as an integral part of the Union of India, and

THIRDLY, this Sikh autonomous region may be declared as entitled to frame its own internal Constitution on the basis of having all powers to and for itself except, Foreign Relations, Defence, Currency and General Communication to remain as subjects within jurisdiction of the Federal Indian Government.

AND THE KIBBI OF THE BLUE HORSE HELP US.

authenticated

Simranjit Singh
President of the
Shiromani Akali Dal.
Dr. Amritgar Sahib, JAL - 10/12/85

SIMRANJIT SINGH'S PETITION TO THE CHIEF JUSTICE OF INDIA

The Hon'ble the Chief Justice of India,
NEW DELHI.

MAY IT PLEASE YOUR LORDSHIP:

I have a desire to see you as the Hon'ble the Chief Justice of India. I could not do so owing to your sudden illness. Fortunately now you have recovered. I have read your Lordship's order dt. June 19, 1984 passed in Longowal's Habeas Corpus Petition and the extracts from the postscript attached to the Punjab-Haryana Boundary Dispute Award. I have heard about you through others. I have full faith and confidence in you.

I reiterate my allegiance to the Constitution and I stand by the integrity of the country. I do not believe in practice of Terrorism ^{by individuals or state and while in service} ~~Country Government~~ well and faithfully. I am a much misunderstood man.

I want to convey ^{our people} my philosophy to the Government directly or through you. I should be happy to meet you, Hon'ble the Chief Justice of India, wherever and whenever ^{or after} on 20th August, 1984 for this purpose. I believe that only if my advice is appreciated and accepted, violence in Punjab will be stopped and the State will return to normalcy.

I am writing this with a clear conscience.

Simranjit Singh
SIMRANJIT SINGH

S. L. K. ...
19/8/84
Metropolitan Magistrate,
DELHI.

A PETITION TO THE GOVERNOR

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਫਤਹਿ ॥
 ਦੁਲੇ ਤਿਆਨ ਠੀ ਪੰਚ ਮਹਾਦਾਜ ਤੇ ॥

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ

SHROMANI AKALI DAL

To
 H.E.
 The Governor of The Punjab

Date : 08.05.80

Dear Sir,

On November, 18, 1989 a bomb blast took place in Katra Ahluwalia, Amritsar. It was given out by the police that a terrorist who caused the bomb blast was apprehended from the spot by the crowd and was lynched to death. Soon it was known that the person was a young Sikh working as a shop assistant in the area. The police version accordingly changed and it was stated that the youngman was not lynched by the crowd but had been killed as a result of the bomb blast.

True facts of the matter are as follows:-

The deceased, Mr. Paranjit Singh (born in September, 1957) son of S. Wasdev Singh Bhatia, a retired Government official (aged- 68) was working with M/s. Sher Singh Hawail Singh, Vaishno Market, Partap Bazar, Amritsar for the last thirteen years on a salary of Rs.1000/- per month. He was apprehended by the mob while on way to the place of work. With the full cooperation and connivance of the police he was beaten up badly by the mob and in the presence of a large number of policemen, including officers, petrol was thrown on him and he was set on fire. As a result of which he died. This was done under the very nose of policemen and officers who stood by watching calmly.

A photograph of the incident bears the details mentioned in the above para. From the photograph, about a dozen policemen can be easily identified.

We request a secret enquiry by a high ranking man of conscience and proper prosecution of the guilty.

Proper compensation to the widow and children of the deceased may please be paid on priority basis.

We request that the facts may be kept secret so as to safeguard the people giving evidence.

Contd..P/2.

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਚੀ ਵਾਹਿਗ ॥
 ਵੁਲਠੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਰੇ ਪੰਚ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ॥

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ
 SHROMANI AKALI DAL

-:2:-

Alongwith this letter we are also enclosing a news items from the HINDUSTAN TIMES dated April 24, 1990. It shows that underground police personnel are very active and are freely resorting to kidnaping and extortions. This News item only exhibits a tip of the ice-berg. It should be clear that until such things continue, no peace can return to the Punjab.

Yours Sincerely,

Gurtej Singh
 GURTEJ SINGH

Sekhinder Singh
 SEKHINDER SINGH

CHIEF SECRETARY'S LETTER TO THE POLICE CHIEF

Confidential

D.O.No. 2757/SHIV/89 2546

S.L.Kapur, IAS,

Home

Chandigarh
September, 1989.

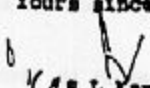
Dear

I am enclosing copy of DO letter No.C.EA/31, dated 25th May, 1989, which was received by me from the Deputy Commissioner, Amritsar, a few months ago. This was submitted to the Adviser who had passed the following orders :-

" I would dismiss the guilty officer so that others know that such highhandedness and excesses are not entertained by the Administration. Convey to DGP."

Somehow the file containing Adviser's orders was not traceable after it was sent from my office on 2.6.1989. We have since reconstructed the file and I am, therefore, requesting you to take necessary action under intimation to me.

Yours sincerely,

 (S.L.Kapur)

Shr. K.P.S.Gill, IPS,
 Director General of Police, Punjab,
 Chandigarh.

BHAGAT PURAN SINGH RENOUNCES PADAM SHREE

'ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ' ਦੀ ਵਾਪਸੀ

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਾਰਤ,

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ,

ਦਿੱਲੀ।

ਵਿਸ਼ਾ :- ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਹੋਈ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਤੋਂ ਗਿਰੀ ਹੋਈ
ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਵਜੋਂ "ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ" ਐਵਾਰਡ ਦਾ ਮੋੜਿਆ ਜਾਣਾ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ,

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੌਜ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਦੁਖਦਾਈ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਤੜਫ ਉਠਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜੋ ਦੁਖਦਾਈ ਅਸਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਡਿਊਢੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ ਉਹ ਆਪਨੇ ਦੇਖ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਫੌਜੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਬਹੁਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁਣਾਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਮਿਤੀ 9-9-84 ਤਕ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੜੇ ਧੀਰਜ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ :-

1. ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਸਿਪਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਭੁੱਖਾ ਪਿਆਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਬੱਟ ਮਾਰ ਕੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੇ ਬੱਟ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੋਜਾਂ ਚਾੜ੍ਹੀਆਂ।

2. ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ, ਇਸਤਰੀਆਂ ਮਰਦਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਦਵਾਈ ਦੀ ਪਿਚਕਾਰੀ ਨਾਲ ਮੱਛਰ ਮਾਰੀਦਾ ਹੈ।

3. ਜਿਹੜੇ ਯਾਤਰੂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਮੰਗਲਵਾਰ

ਨੂੰ 12 ਵਜੇ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧਵਾਰ 30 ਘੰਟਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਿਆਸ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਪਸੀਨੇ ਪੂਝ ਪੂਝ ਕੇ ਬੱਚੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਗਿੱਲੇ ਕੀਤੇ। ਜੇ ਬੀਬੀਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਮੰਗਦੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਫੌਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਣਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਕਿਉਂ ਦੇਈਏ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਨ੍ਹਾ ਪਾਣੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿਗਰਟਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਘੋਲ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੈ। ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਸਿਗਰਟਾਂ ਪੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਗਰਟਾਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲ ਛੱਡਦੇ ਰਹੇ। ਜਿਹੜਾ ਸਲੂਕ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਉਸਨੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਤੇ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਫੜੇ ਜਾਤਰੂ ਜਵਾਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਵਾਲੇ ਲਪੇਟ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮ ਫਰਸ ਤੇ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਚੱਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ 1984 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉੱਤੇ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਣੀ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਆਗ ਪੀ। ਵਲੋਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਾਬਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖ ਰੈਫਰੈਂਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਮਿੱਥ ਕੇ ਵੈਰ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸਾੜ ਦਿੱਤੇ। 3 ਜੂਨ 1984 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪੀਲੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਸਿੰਘ ਬਟਾਲੇ ਦੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਉਤਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਂ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਂ ਲਾਹੁਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਉੱਡਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਮਟਾਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਲਾਗੇ ਇਸ ਲਈ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਕ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਕਿੱਤਿਆਂ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਇਕ ਇਲਾਕਾ) ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਛੱਤ ਦੇ ਖੜਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਪੀਲੀ ਪੱਗ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਤਿੰਨ ਜੁਲਾਈ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਚਿਹਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਕਿਚਲੂ ਵਾਲੇ ਗੋਲ ਚੱਕਰ ਦੇ ਲਾਗੇ ਇਕ ਕਾਲੀ ਪੱਗ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਵਾਲਾ 25 ਕੁ ਸਾਲਾ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਿੰਘ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਜੀਪ ਆ ਗਈ ਉਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀ ਲਾ ਕੇ ਲੈ ਗਏ, ਉਸ ਪਾਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆਂ ਸੀ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਫੌਜੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਨੂੰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਗਏ ਤਾਂ ਇਕ ਫੌਜੀ ਸਿਗਰਟ ਪੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਸਿਗਰਟ ਨਾ ਪੀ ਤਾਂ ਉਸ ਫੌਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਲ ਉਏ ਖੁੱਫੇ, ਚੁੱਪ ਕਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿਆਂਗਾ। ਸਰਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਾਂ ਤਾਂ ਫੌਜੀ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਏ।

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਕੱਢਕੇ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਚੁੱਪ ਵਿਚ ਮੂਧੇ ਲੰਮੇ ਪਾਏ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮਰ ਗਿਆ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਮੁੰਡੇ ਕੱਢ ਕੇ ਬਾਹਰ ਲਿਆਏ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕਿਆ ਹੋਈਆਂ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਫੌਜ ਨੇ ਇਖਲਾਕੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਵੈਰ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਖੁਰਾ ਖੋਜ ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ। ਫੌਜੀ ਐਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਐਸੀਆਂ ਸ਼ਰਮਨਾਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖ ਸੁਣ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ "ਪਦਮ-ਸ੍ਰੀ" ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਵਾਪਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

